

Nr. 5, september 2014

Forfatter: Morten Harper, utredningsleder i Nei til EU

Kategori:

Norsk EU-debatt

Stikkord:

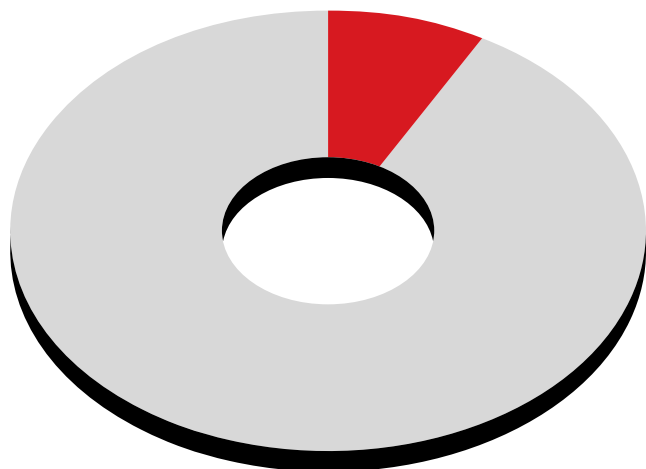
EØS

Lovgivning

EU-medlemskap

Bakgrunn:

Et tema som stadig dukker opp i debatten omkring Norge og EU er i hvilken grad Norge allerede er forpliktet av EUs regelverk. EØS-avtalen knytter Norge til EUs indre marked. Mesteparten av det regelverket EU vedtar ligger likevel utenfor EØS.

EØS-andelen: Ny lovgivning vedtatt i EU (hele kaken) og EØS (kakestykket) i perioden 2000-2013. (Kilder: EUR Lex og EFTAs årsrapporter.)

Forskjellene på EU-medlemskap og EØS-avtalen

EØS-avtalen omfatter under 10 prosent av EU-lovene.

www.neitileu.no

EU er både et indre marked og en politisk og økonomisk union. EØS knytter Norge til det indre markedet, mens vi beholder uavhengigheten fra det meste av unionen.

EU og EØS år for år

EU vedtar hvert år omtrent ti ganger så mange lover som det Norge innfører gjennom EØS-avtalen. I perioden 2000-

2013 (01.01.2000 - 31.12.2013) ble totalt 4724 rettsakter tatt inn i EØS-avtalen. EU vedtok samtidig 52 183 direktiver, forordninger og andre lovreguleringer. Bare 9,05 prosent av de nye EU-lovene ble altså tatt inn i EØS-avtalen.

Tallene fremkommer av en gjennomgang av EFTA-sekretariatets årsrapporter¹ for perioden og søk i EUs lovdatabase EUR Lex². Denne sammenligningen sier ingenting

om omfanget av de enkelte rettsaktene, men viser tydelig at EØS-avtalen er atskillig mer avgrenset enn et EU-medlemskap.

De siste årene har antallet lover som tas inn i EØS hatt en viss økning. I perioden 2010-13 vedtok EU 14 117 lover og avtaler, mens det i EØS ble inntatt 1 605 lover – altså 11,37 prosent.

	Lover vedtatt i EU, inkludert avtaler med andre land	Lover inntatt i EØS-avtalen
2000	4502	216
2001	4484	401
2002	4019	324
2003	3990	298
2004	3879	309
2005	3818	314
2006	3884	340
2007	3349	416
2008	3238	218
2009	2903	283
2010	3377	346
2011	3684	373
2012	3489	486
2013	3567	400
Totalt	52 183	4724

Tabell: Lover vedtatt i EU og EØS i perioden 2000-2013.

Kilder: EUR Lex og EFTAs årsrapporter. Søk i EUR Lex er gjort på all ny lovgivning i perioden (direktiver, forordninger, andre lovreguleringer og avtaler med andre land). Søk gjort 20.08.10 (for perioden 2000-09) og 01.09.14 (perioden 2010-13).

Hva EØS omfatter

EØS-avtalen omfatter:

- Frihandel med varer (egne unntak for jordbruks- og fiskeriprodukter) og fri bevegelighet for kapital, tjenester og personer.
- Felles konkurranseregler (konkurranseregulerende samarbeid, statsstøtte og offentlige monopoler) og harmonisering av selskapsretten.
- Samarbeid om transportpolitikken.
- Felles veterinært regelverk (men som hovedregel toll på handel med landbruksvarer).
- Samarbeid om miljøvern, utdanning, forskning, forbrukerspørsmål og sosiale spørsmål.
- Konsultasjonsordninger der EØS-landene blir rådspurt om fremtidig EU-regelverk som kan gjelde for EØS.
- En felles beslutningsprosess der nye EØS-regler vedtas ved enstemmighet mellom EFTA-landene og EU.
- Egne institusjoner (overvåkingsorgan og domstol) for EØS-regelverket.
- En låne- og tilskuddsordning for støtte til økonomisk utjevning i EU (EØS-midlene).
- Tilknyttet EØS betaler Norge omlag 5,2 milliarder kroner i året (dette inkluderer EØS-midlene, forskningsprogrammer og institusjonene). Norge og EU forhandler nå om EØS-midlene for en ny femårsperiode, og EU har krevd en betydelig økning.

Hva EØS ikke omfatter

EØS-avtalen er vesentlig mer avgrenset enn et EU-medlemskap. EØS-avtalen omfatter blant annet ikke:

- EUs tollunion og handelspolitikk overfor tredjeland. I de viktige WTO-forhandlingene er det for eksempel EU-kommisjonen som snakker på vegne av medlemslandene.
- Den felles landbrukspolitikken. Det betyr at vi kan tilpasse landbrukspolitikken slik stortingsflertallet ønsker.
- EUs fiskeriforvaltning. Vi kan opprettholde en bedre balanse mellom kyst- og havfiske, og dermed sikre høyere sysselsetting i fiskerinæringen.
- Pengeunionen (ØMU), med felles valuta (euro) og sentralbank.
- Samordning av skatte- og avgiftspolitikken. Vi har større frihet til å føre en skatte- og avgiftspolitik som kan sikre velferdsordningene våre.
- Den utenriks- og sikkerhetspolitiske samordningen. EU skal snakke med én stemme i internasjonale fora.

Noter

- 1 Tilgjengelig fra EFTAs nettside <http://www.efta.int>
- 2 Nettside: <http://eur-lex.europa.eu>. Et samlet søk i EUR Lex for hele perioden 01.01.2000 – 31.12.2013 gir et enda høyere tall: 56 742.